

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**AntiLutherus Judoci Clichtouei Neoportuensis. Doctoris
Theologi, Academiae Parrhisie[n]sis**

Clicthove, Josse

[Köln], 1525

VD16 C 4189

Opera bona in nobis no[n] esse p[ec]c[a]ta[m], ut sentit perpera[m]
Lutherus, & p[er] ea homine[m] iustificari atq[ue] iustu[m] reddi, quod
idem negat. XXVII

urn:nbn:de:hbz:466:1-36183

sticos fidei. Quod & Sapiens etiam facit: his uerbis. Quodcunq; fa- Eccles. 9
 cere potest manus tua instanter operare, quia nec opus, nec ratio
 nec sapientia, nec scientia: erunt apud inferos quo tu properas.
 ¶ Neq; contra hanc operū ad salutē necessariorū assertionē militāt VII.
 ea beati Pauli uerba ad Romanos cōscripta. Arbitramur iustifi- Roma. 3
 cari hominē p̄ fidē sine operibus legis. Nā ex operibus legis; nō iu-
 stificabit̄ omnis caro corā illo. Neq; alia eiusdem dicta, cōsimilē ex-
 primētia sententiā: sparsum in epistola ad Galatas necnō & Philip-
 penses annotata. Nēpe in omnibus istis locis; per opera legis intel-
 ligit apostolus sacra & cōmōnias legis Mosaicā, & obseruationē
 institutorū ueteris rit̄. quæ post euangelicæ lucis coruscationē nō
 modo nihil contulerūt ad iustificationē: sed & plurimū obfuerunt
 ijs, qui spem salutis ac fiduciā in ipsis collocarunt. Quocirca aduer-
 sarij applicantes illa Pauli uerba ad opera legis nouæ, de quibus i-
 bidē nō loquit̄ apostolus; peruertūt apostolicā sententiā, & perpe-
 rā interpretant̄. Ipsi igit̄ nō iniuria uerbū illud euāgelicū obiecta- Mat. 22
 ri potest. Erratis, nescientes scripturas.

¶ Opera bona in nobis nō esse peccata: ut sentit p̄perā
 Lutherus. & per ea hominē iustificari atq; iustum red-
 di: quod idem negat.

Cap. XXVII.

Praterea circa bonorū operū materiā in præce- I.
 dente pertractatā cap. Lutherus duas alias dissemi-
 nat in suis libris & euomit impias assertiones. unam
 quidē, omnia opera nostra quātūuis recta & bona;
 esse peccata, & optimū quodq; opus humanū, quā-
 tūlibet recte factū, esse peccatū. Alterā uero: per bona opera non
 iustificari hominē, nec fieri iustū corā deo. sed solū corā hominib⁹
 per ea: interiorē iustitiā ostendi. Vtrāq; uero harū improbarū p-
 positionū, subinsinuat in suo de libertate Christiana opusculo, his
 uerbis. Verbū dei (inquit) non operibus: sed sola fide suscipit̄. Ideo
 dum credere incipis; simul discis omnia quæ in te sunt, esse prorsus
 culpabilia, peccata, damnanda. Et cum hęc fides non nisi in inte-
 riorē hominē regnare possit: manifestū est hominē interiorē prorsus
 nullō externo ope uel negocio posse iustificari, liberū & saluū
 fieri, & opera quicūq; nihil ad eum pertinere. Quare cuiuslibet Chri-
 stiani prima cura eē debet; ut posita operū opinione, solā fidē ma-
 p gis ac

p gis ac

LIBER PRIMVS

- » gis ac magis roboret. Et paulo post. Christianus p̄ fidē suā cōsecra-
 » tus: bona facit opera. sed nō per hęc: magis sacer aut Christianus
 » efficit. Hoc enim, solius fidei est. immo nisi ante crederet & Chri-
 » stian⁹ esset: nihil prorsus ualerēt omnia sua opera, essentq; uere im-
 » pia ac dānabilia peccata. Itaq; bona opera nō faciūt bonū uirū: sed
 » uir bonus facit bona opera. sicut fructus nō facit arborē bonā: sed
 » arbor bona fructū bonū. Et iterū deinceps. Hoc sane uerū est: o-
 » peribus fieri hominē bonū aut malū corā hominibus. Hoc autē fie-
 » ri: est idē quod ostendi aut cognosci, quis sit bonus aut malus, sicut
 Mat. 7. » Christus dicit. Ex fructibus eorū: cognoscetis eos. Hęc Luther⁹.
 Cæterę propter cognitionē & cōformitatē prædictorū duorū: er-
 roꝝ: cum materia præcedētis capitis, & quoniā ambo uersant̄ cir-
 ca opera humana, quē admodū & is q; proximo capite est cōfutat⁹:
 non incōgruū uisum est, hic & ambas has assertiōes impias paucis
 II. improbare ac cōuellere. ¶ Itaq; primo ostendendū nobis est: bona
 opera humana non esse peccata. quod haud difficile factū fuerit:
 si in primis attenderimus peccati rationē consistere in eo, aut quo-
 niā fit quod à deo est uetitū: aut quoniā omittitur quod ab eo est
 præceptū. At uir bonus si exequat̄ opus aliquod à deo præceptū:
 ut honoret parentes, aut erogat pauperibus elemosynā, secundū
 debitas loci, tēporis, finis & qualitatis ac cæteras circūstātiās, ut ne
 unā quidē prætermittat quā recta definerit ratio: is nō id cōmittit
 quod deus prohibuit, neq; id omisit quod præcepit deus, immo id
 fecit quod deus fieri præcepit: & eo etiā modo, quo illi est præceptū.
 III. Per quas igitur rimas subintrabit illc peccatū: aut quomodo in eo
 ope locū habebit ratio peccati? ¶ Præterea, deus sua p̄cepta custō-
 diri ab unoquoq; iussit, legēq; decalogi posuit omnibus: quā uoluit
 intemeratā seruari. Opus igit̄ hominis quo studet morigerari deo
 & mādātā eius inuiolata tenere, tēpore & loco cōgruentibus: diui-
 na iussione est p̄ceptū, & secundū dei beneplacitū peragitur. Quo-
 modo igitur huiusmodi opus est peccatū: nunquid dicēdū est, deū
 IIII. peccata nobis p̄cepisse: quæ tantopere odio prosequit̄? ¶ Rursum
 Per prophetas in ueteri testamēto, & p̄ euangeliū ac sanctos apo-
 stolos in suis epistolis in nouo: frequētes hominibus fiunt exhorta-
 tiones ad uirtutis studia, pioꝝq; operū officia. Siquidē (ut innūera-
 alia subiceā) iussus est Hieremias propheta clamare in porta do-
 mus:

mus dñi: ad omnem populū. Bonas facite uias uestras & studia uestra: & habitabo uobiscū in loco isto. Quod si huiusmodi opa bona, p̄ quæ rectas facerent suas uias Israēlitæ, erant peccata: uerbis igitur illis exhortatorijs, puocauit eos sanctus p̄pheta ad peccata p̄petrāda. Sed quis unq̄ sanæ mētis hoc admiserit: omni infania de testabilius: ¶ Ad hæc. Et in ueteri & nouo testamēto legitur deus ob orationes & pia sanctorū tum adhuc uiuentiū opera: alijs spiritalia impēdisse beneficia. ut ad p̄ces Moyfi uiri dei: dedisse populo Israēlitico ueniam peccati, ob uitulū conflatilē cōmissi. Et beato Paulo cū immineret naufragiū, donasse animas ducentas ac septuaginta sex: in eadem deuectas nauis, quæ naufraga perijt. Si igitur pia illa opera sanctorū erāt peccata, ut uult Lutherus: nōne p̄tinus est cōsequens, deū p̄pter peccata hominū impēdisse alijs non minima beneficia: quæ tamē essent potius graui p̄cena plectēda: Nescio certe: quis has ferre queat ineptias. ¶ Adde, quod deus bonorū operū nostrorū p̄cipuus est author: secundū illud uerbū Christi ad suos discipulos. Sine me nihil potestis facere. Cui consono nat & hoc beati Pauli uerbū: de labore susce p̄to ab eo in p̄dicatio ne euāgelij. Nō autē ego: sed gratia dei mecū. Accedit eidē & id Esaiæ uerbū ad dominū. Omnia opa nostra: opatus es nobis. Cū ergo secundū aduersarios opa nostra bona sunt peccata: nōne cōtinuo id efficitur, deū esse aut horē malorū, etiā & amatorē? Vbi ergo habebit locū: illud uerbū prophetæ: Non deus uolēs iniquitātē: tu es. Et illud etiā: Odisti omnes: qui opantur iniquitātē. Et deniq̄ id Sapientis dictū: Similiter autē odio sunt deo: impius & impietas ei. Si enim odio est deo impietas: quomodo illi? est author? ¶ Demū pro bonis opibus pollicitus est deus homini ex sua benignitate uitā æternā. Gaudete (inqt) & exultate: ecce enim merces uestra copiosa est in celis. Et alijs multis in locis: p̄sertim Matthei quinto cap. & Lucæ sexto expressis. Huiusmodi autē bona opera quātūlibet recte cōfecta, sunt peccata: secundū Lutheri sententiā. Deus igit p̄ peccatis nostris daturus est nobis æternæ glorię coronam: qui tamē mortem p̄petuam pro illis se illaturū est cōminat, quoniā stipendia peccati: mors. Quinimmo ne quid desit infanie ad hanc positionem cōsequēs: omnes etiam sancti & sanctæ dei, pro suis peccatis obtinuisent uitæ perennis p̄mia. Nam illa pro

p z bonis

Hier. 7.

V.

Exodi. 32

Actuū. 27

VI.

Ioan. 15.
1. Corin. 15
Esaiæ. 26.

Psalmo. 5
Sapient. 14

VII.

Matth. 5
Lucæ. 6

Roma. 6

LIBER PRIMVS

- bonis suis operibus obtinuerunt: quæ scđm Lutheri placitū fuerūt
 pctā. Sed facessant hæ nugæ, immo meræ in deum ac sanctos bla-
 sphemie. ¶ **V**erò obiectat nobis Lutherana puicacia aliqđ scriptu-
 ræ locos: ut illud **Esaiæ**. **Q**uali pann^o mēstruata: uniuersæ iustitiæ
 nifæ. Rursum & illud prophetæ uerbū in psal. **N**ō iustificabit in
 cōspectu tuo ois uiuens. Deniq; & hoc dñi uerbum in euangelio.
Lucæ 17. Cū feceritis oia quæ pcepta sunt uobis dicite, serui inutiles sumus.
3. Regū 8. quod debuim⁹ facere: fecimus. Postremū & id **Salomonis**. **N**ō est
 hō: qui non peccet. atq; cōsimiles sententias: id sonantes (ut ait) oia
 IX. opera nostra esse peccata. ¶ **S**ed nō animaduertit Luther⁹, ea oia
 scripturæ testimonia eō tendere: quod in opibus nostris bonis non
 est usquequaq; ea perfectio, quæ deceat ex æquo, diuinæ maiesta-
 tis celsitudine & sublimitatē. sed ex fragilitate nostra: impfectū ali-
 quid spesse admixtū in illis. Illud tñ nequaquā dici debet peccatū aut
 malum qm̄ supplet à deo pro sua benignitate, qui adiuuat infirmi-
 tatē nostrā nostrōsq; supplet defect⁹. In sup & id p̄tendunt prædi-
 cta scripturæ testimonia, quod ois iustitia nostra ad dei iustitiā (quæ
 syncera ē et summa) collata: qđā mō iniustitia ē propter impropor-
 tionale ab ea distantia. nō tñ idcirco simpliciter est iniustitia: et nō
 facta ad illā diuinā collatione. Quēadmodū tenue lumen lucernæ
 si ad lucidū solis iubar cōparat: tenebræ qđam mō sunt, non tñ id-
 circo absolute dicendū quis censuerit: id exile lumē esse tenebras.
 2. parali. 6. **D**emū etsi secundū Sapientis sententiā fatendū sit, neminē hic ui-
 Jacobi 3. tam agere secundū cōmunē legē, q non peccet, nā in multis offen-
 Prover. 20. dim⁹ oēs, et nemo dicere uere pōt, mūdū est cor meū: et pur⁹ sum
 à peccato. **N**ō tñ admittēdū est hominē in omni opere suo etiā bo-
 no peccare, neq; eū sensum, ex uerbis illis **Salomonis** et cōsimilib⁹:
 X. elicere quispiā poterit. ¶ **P**orrò secundus error **Lutheran⁹** in fron-
 te huius capituli designatus, utputa p bona opera nō iustificari ho-
 minē: in calce uicesimiquinti capituli magna ex parte elisus est et re-
 futatus. Attamen id tantillū hoc loco adijciendū, fidei quidē chari-
 tatē habenti sociā, primas esse tribuendas iustificandi partes post
 deū: si t̄pis ordinē et rationē attendas. q̄ ipsa tanq; solidū fundamē-
 tū: subterni debet pulchro uirtutū ædificio. Proinde ubi deest fi-
 des, ut ī ethnicis et infidelib⁹: iustificationē illic locū habere nō pos-
 se. **N**aud tñ idcirco admittēdū: oia eorū opera, esse dānabilia et pec-
 cata.

cata. cū nō oporteat opa oīa quæ bona nō sunt et meritoria: protinus esse mala et uitia. Sunt em̄ quædā etiā in ueræ fidei expertib⁹: opera mediā p abnegationē, quæ scilicet nec meritoria sunt æternæ salutis nec peccata. Attamen nō sunt soli fidei tribuendæ, iustificationis obtinendæ partes: saltē tpe sequente susceptū fidei signaculū. qñquidē et opera bona, ad iustificationē assequendā et cōseruandā atq; adaugendā sunt etiā necessaria: secundū illud in Apocalypsi, dei uerbū. **Qui iust⁹ est: iustificet adhuc.** per boni scilicet operis exercitiū. Neq; huiusmodi iustificatio, solū est latentis iustitiæ corā hominibus exterior manifestatio: sed et interioris iustitiæ corā deo cōparatio atq; adauctio. quæ sane fit: per bonorū operū frequens assiduūq; studiū. Demū similitudo illa quā inducit Luther⁹ de arbore & fructu suo: nequaquā huic loco est conueniēs. Nēpe arbor bona, natiuā habet bonitatē à prima conditione acceptā. & nequaquā labefactā. proinde suapte natura bonū ædit fructū: neq; aliq̄ opere indiget pcedente, quod corruptā eius naturā emendet. Homo uero p infusum antiqui serpentis uirus: natura sibi insitā bonitatē habet labefactā, carnē etiā & cupiditates illius sustinet, acquirendæ bonitati ab ipso exorto aduersantes. Idcirco diligenti indiget operū studio: ut exorbitationē hanc naturæ à recto, emendet. ut quod obliquū est: dirigat in rectitudinē. ut deniq; iustitiā animæ salutarē: sibi cōparet. Quare necesse, per bona opera hominē reddi iustū: & indies iustiorē fieri. nō tñ similiter oportet per bonorū fructuū productionē, arbore fieri bonā. Sed de his satis.

Apoca. 22.

¶ Quid de quinto Lutheri articulo pri⁹ posito & sequētib⁹: ferendū est iudicij. Cap. XXVIII.

Ost hęc, ut & quintus Lutheranæ impietatis articulo⁹ circa principiū libri huius annotat⁹ nunc excutiat: ex his quæ supra sunt adducta, potissimū in decimo capite & duobus proxime sequentib⁹, iā plane liquet: decreta synodalia, summoꝝ etiā pontificū p̄cipuoꝝq; ecclesiæ pastozū mandata esse faciendā, non solū ad aliorū exemplum & ædificationē: ut ibidem contendit Luther⁹. Quoniā tunc in alioꝝ tñ cōspectu ac palā fieri deberent, semotis uero arbitris & clanculū: possent sine noxa infringi, cū null⁹ tū adesset: cui illa decreta ecclesiastica si opere cōplerent, in exēplū prodesse

p 3 possent.